

Dr. Ivan Pregelj:

Molitev.

*O dobri Oče! Tvoji smo vsi!
Zaradi Tebe srce boli,
Zaradi Tebe so mokre oči,
Zaradi Tebe vest boli
zaradi Tebe . . .*

*Ker vemo z bolestjo,
ko bijemo s cesto se bijemo z vestjo,
zaradi Tebe, ki Te ne znamo obseči,
ne v pesmi, ne v sladki sanji izreči,
da si dober, da si svet,
da Si strašna Skrivnost.
Naša večna Rana in naša večna Sladkost.*

*Oče! Tvoji smo vsi —
Zaradi Tebe srce boli
Zaradi Tebe vest kriči,
O da bi ljubili dovolj,
ki si strašno visok
Večni, neizrekljivi
nedoumljivi Bog!*

P. Keller (prestavil dr. A. K.)

Gedeon.

(Konec mladosti.)

MOJ stric Edvard je imel deset otrok. Njegov levi sosed, branjevec Franzke, je imel tudi deset otrok, in njegov drugi sosed, mlinar Seiffert, je imel tudi deset otrok.

Prijateljske družine so si seveda medsebojno botrovale. Pozimi sta mlinar in branjevec prinesla mojemu stricu v hišo vsak dva svetla tolarja kot botrinjsko darilo; poleti je moj stric nesel v družbi z branjevcem dva tolarja k mlinarju in jeseni v družbi z mlinarjem dva tolarja k branjevcu. Tako so se delali sosedje drug proti drugemu »nobel« in zahvaljevanja in začudenja vsled bogatih darov ni hotelo biti konec.

Bog je dopustil, da je deževalo in da je njegovo solnce svetilo nad vsemi temi pravičnimi. Otroci so dobivali natančno po vrsti ošpice, škrlatinko in davico in so ravnotako točno zopet ozdravljali. Vsako leto so kupili novo deško obleko in novo dekliško krilo za oba najstarejša in največja, medtem, ko so se vse druge garniture pomaknile za eno leto navzdol. Zato ni čudno, da so bili otroci, čim manjši so bili, tem slabše opravljeni in da so raditega ljubosumno pazili na svoje prednje ljudi, da jim niso oblačil za prihodnje leto preveč izdelali.

Večno novi, žareči, moderni, fini, nezakrpani pa je bil Gedeon, najstarejši, naslednik na prestolu v hiši mojega strica. Pravzaprav se ni imenoval Gedeon temveč Avgust, toda on si je to svetopisemsko junaško ime samovoljno pridal in nihče si ni upal mu odrekati ta naslov. Cel oče in mati in stari organist, da celo pismonoša in orožnik so ga vedno imenovali Gedeon.

Gedeon je bil nesporno vladar vseh tridesetih otrok; branjevcem najstarejši je bil slaboten fantek, ki sploh ni prišel v poštev za vlado in najstarejšega mlinarjevega je Gedeon premagal, podvrigel in ga napravil odvisnega.

Gedeon je tako silno ljubil stari zakon, da je ne samo sebi temveč tudi vsakemu svojih podložnikov pridal svetopisemsko ime.

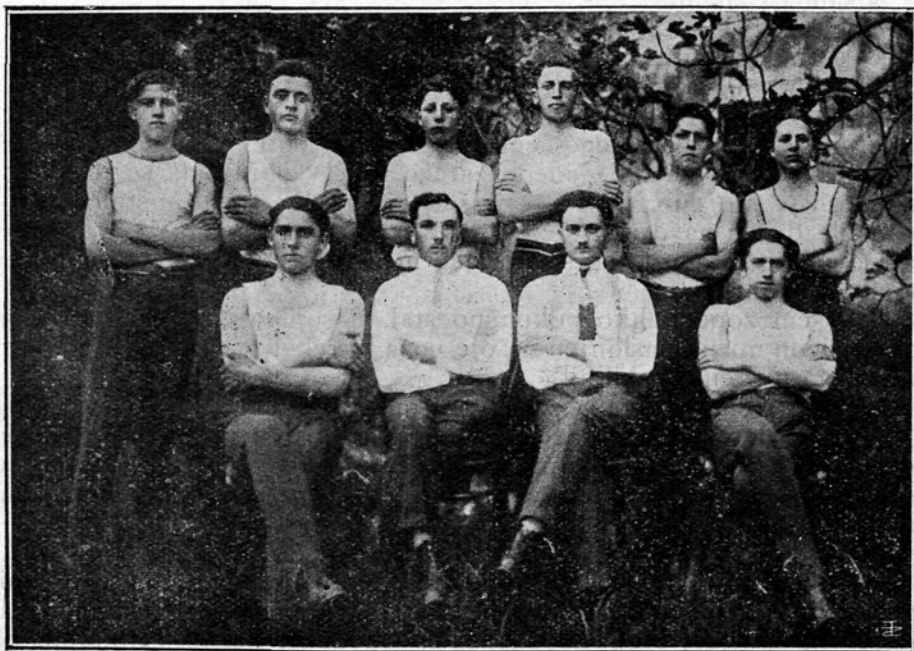
Pri fantih so bila imena Jožefovih bratov in malih prerokov posebno znamenita. Težje je bilo imenovanje deklic. Eva, Rahela, Rut, Sara, Judita, Miriam, Lea, Rebeka, vse to je že bilo . . .; ko je torej prišel čas, da bi bila mlinarjeva najmlajša, ki je še sedela v otroškem vozičku in v pohlevni nedolžnosti vlekla iz steklenice za mleko, sprejeta v »narod«, se je Gedeon, ki je določeval imena, v zadregi praskal za ušesi in ni vedel nobenega starosvetopisemskega dekliškega imena več. Končno je rekel počasi: »No, začasno se lahko imenuje makabejska mati.« Nato je dal novinki s svojim lesenim mečem »viteški udarec«, na kar je makabejska mati odložila steklenico z mlekom in začela žalostno jokati.

* * *

O počitnicah sem večkrat prišel na obisk v stričevo hišo. Moj oče je sicer trdil v neki šepavi primeri, da sem tam enajsto ali celo enaintrideseto kolo pri vozu, toda sorodniki so me vedno prijazno spre-

jeli, ne da bi se sicer dalje brigali, kaj bom jedel ali pil in kje bom spal. Zdelo se mi je, da sem bil tam že dva ali tri dni, predno me je stric opazil. V gneči me je prezrl.

Ko sem se prvič pojavil, me je Gedeon kritično premotril in mi naložil izkušnjo. Moral sem skočiti čez palico, ki so jo precej visoko držali; to sem naredil. Nato mi je zapovedal, naj zlezem brez lestve na lipo; to se mi je popolnoma ponesrečilo. Tudi naloga, naj pljunem po dolgem črez naložen gnojni voz, se je izkazala pretežka za me. Končno bi bil moral hudemu, priklenjemu psu napolniti posodo z vodo; to sem energično odklonil. »Ničesar ne zna in boji se! Pestovanček je!« je rekel Gedeon zaničljivo in mi pokazal hrbet. Nato so mi po-

Telovadci iz Podrage.

kazali hrbet tudi vsi drugi. Bil sem bedak; bil sem strahopetec. Družabno sem se onemogočil. Samo makabejska mati se je za me malo zavzela; hotela je, naj obliznem njeno kašnato žlico. Dva dni sem trpel kot izobčenec, nato sem pa sklenil, da pokažem s činom izrednega razuma svojo veljavnost. Slabšega imena kot »pestovanček« za fanta ni. Takrat bi bil najrajši zanikal, da sem kdaj imel mater.

Od doma sèm prinesel staro tobačnico za njuhanje; pri branjevcu sem jo napolnil. Kmalu je šla v otroški državi vest od ust do ust: »Njuha!« To je slišal tudi samosilnik Gedeon in — zgodilo se je, kar sem hotel — poiskal me je. Ravno sem poskušal stati na močnih ojev voza na eni nogi; ko sem ugledal silnega, sem padel na zemljo. Zopet se je zaničljivo smehljaj in zasmehljivo preskakal vse oje na eni nogi; končno je pa vendar sedel k meni na zemljo.

»Kaj znaš pravzaprav?« je vprašal mrzlo.

»V zemljepisju imam »dobro« in v spisju »plus zadostno«, sem rekel v skrbeh.

Pri tej šolski modrosti je naredil z roko neznansko zaničljivo kretnjo. Spoznal sem, da sem se zopet ostudno filistrsko odrezal. Nato mi je predložil celo vrsto vprašanj; ali se znam boksati, na trnek loviti, na glavi stati, kozolce prevračati, šestinšestdeset igrati ali vsaj z ušesi migati.

Ne, vsega tega nisem znal.

Gedeon je mračno nagrbančil čelo. Noben izpitni kandidat še ni bil v hujših stiskah kot jaz.

Nato sem izbruhnil.

»Njuhati znam!«

Pogledal me je malo prijazneje.

»Če znaš pravilno njuhati, ne smeš potem kihati,« je rekel.

»Ne, ne, tega ne smeš,« sem hitel pritrjevati.

»Pokaži mi tobačnico!« mi je nato ukazal. Podal sem mu tobačnico in ga prosil, naj vzame en ščepec. Vzel je in potem sva se pogledala. Videl sem, da je postal Gedeon žareče rdeč v obraz, da se je njegov nos skrčil v sto gub, da so se mišice sunkovito tresle, ustnice trdno pritisnile druge na drugo, oči solzile, obraz nakremžil, vsa postava tresla. Nato sem vzel en ščepec jaz in takoj bučno začel in sedemnajstkrat kihnil.

Ko sem zopet lahko pokončno stal in sopihaje zajemal zrak, je stal Gedeon mirno naslonjen na oje voza in rekel: »Ti ne znaš njuhati! Jaz nisem niti enkrat kihnil!«

V tem trenutku mu je začel nos silno krvaveti.

Še tisti dan sem bil sprejet v »narod«. Na to sem bil bolj ponosen kot na najboljše šolsko izpričevalo, dasiravno sem želel, da bi mi Gedeon dal sijajno in lepozveneče ime. Tako pa sem se imenoval Habakuk.

* * *

Gedeon je bil junak; njegova glava je bila vedno polna predrznih načrtov in izvirnih misli. Bog ve, kaj je v njem tičalo: Napoleon ali poglavar roparjev, Ivan Grozni ali osvoboditelj kot Washington. Na vsak način neupogljiva, gospodovalna narava, voditelj. Nikdar se ni motil, nikdar ni prosil za oprostitev, nikdar ni bil neodločen, nikdar v skrbeh; uspeh mu je bil sam po sebi umeven; vzel je vedno najboljše in vedno odločeval. Holofern, eden mlinarjevih fantkov, je nekoč poskušal organizirati proti Gedeonu revolucijo. Hotel je upeljati neke vrste ustavo in zagotoviti ljudstvu udeležbo pri vladi. Posledica je bila, da ga je Gedeon za šest ur zaprl v prazen svinjak; nato sta Holofern in njegova zadeva postala smešna.

Gedeonovi čini so neštevilni.

Nekoč v jeseni mi je zapovedal, naj kradem z njim pri skopem Nacetu Tkalcu češplje z drevesa. Pred Tkalčevim vrtom je bila reka. Na drugi strani vode je stala Tkalčeva češplja, na tej strani, ob deželni cesti, pa lipa. Splezala sva torej na lipo in drsala po veji daleč, daleč ven nad reko. Bil sem v smrtnem strahu pred nesrečo, še bolj pa pred Gedeonom. Zato nisem pokazal in sem drsal za njim. Gedeon je potegnil neko vejo češpljevega drevesa čez vodo, vtrgal prepovedani sad in ga dal tudi meni. Jedel sem stanovitno, pogledoval vedno z grozo doli v reko in rekel nato boječe:

»Gedeon, zdi se mi, da češplje doma v našem vrtu bolj dišijo.«
Izpljunil je češpljevo koščico v vodo in rekel:

»Habakuk, ti si tepec!«

V tem trenutku je pritekel iz hiše Tkalec s prekljo; sledila mu je njegova žena z metlo. Svetoval sem hiter beg, toda Gedeon me je držal z železno roko. Medtem sta razkačena posestnika češpelj dirjala čez most, prišla na cesto in dospela k lipi.

»Čakajta, potepuha, — le pridita doli — le pridita doli! Tu ostaneva, pa naj traja do pojutrašnjem.«

Bila sva oblegana. Nisva je mogla več popihati. Prepuščena sva bila na milost in nemilost oboroženi sili tu spodaj.

»Nace,« je zaklical Gedeon z resnim obrazom tja doli, »Nace, pozvem vam, da je umetnost trgati češplje na lipi!«

Nace se je vsled te nove nesramnosti na novo razjaril in prisegel, da naju bo oba do smrti pretepel, ko prideva doli.

»Takoј pridem!« je rekel Gedeon, splezal do najnižje veje in fiksiral od tam Tkalčeva človeka:

»Torej: ko bom doštel do tri, bom skočil doli in bom skočil enemu od vaju ravno na črepinjo! Ena! dve, tr—i!«

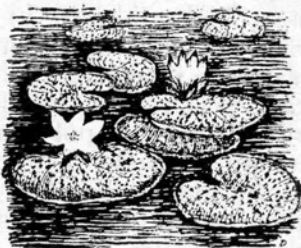
Tkalčeva človeka sta se hreščé umaknila na stan, Gedeon pa je z elegantnim podkolenskim povosom došel na cesto in zmerno hitro odšel.

Jaz pa, ubogi Habakuk, sem sedaj sedel zapuščen in sam na svoji oblegani drevesni in rečni trdnjavi. Nočem opisovati svojih misli in čustev, temveč povem samo to, da sem bil po treh minutah že popolnoma prepričan, da ne morem dalje držati svoje postojanke. Zato sem počasi zlezal na najnižjo vejo in rekel boječe:

»Ah, gospod Nace, nikar se ne hudujte, sedaj pridem tudi jaz doli. Ko bom doštel do tri, bom prišel. Ena dve, tri!« In nato sem počasi zdrsnil po deblu navzdol.

Kaj naj rečem? Ujela sta me in barbarsko ravnala z mano. Ko sem zopet prišel k Gedeonu, me je skrajno nemilostno sprejel. Tudi on je drugi dan na Tkalčevo naznanilo dobil v šoli svoje udarce. To je bil neizogiben naraven pojav. Kar pa se je meni zgodilo, je smatral Gedeon za žaljivo.

(Dalje.)

Prevaran.

IMEL je blizu šestdeset let in od teh je trideset pasel izročene ovce na samotni župniji. Pred njim je rastle mladost in hirala starost. Iz šolskih klopi so mu ušli v zakonski jarem, pred njim so opešali in utrujeni so legli v trugo. Zdelo se mu je, da stoji ob deroči reki, ki z veliko brzino poriva valčke v brezbrežno morje ter daje prostor drugim, ki so komaj zagledali beli dan v gorskem osrčju. Prav vse je poznal. Od tistega Klajčevega, ki ga je šele včeraj krstil, pa do starega Matijca, ki ga je pred tednom previdel.

Sinoči so mu pripeljali mladega fantiča. Kakih 13 let je imel in nihče ga ne bi spoznal, ko bi fant ne povedal, da je sin tiste Šterkove Roze, ki je umrla v Aleksandriji. On pa ga je pogruntal po obrazu, kot je dejal in mu obljubil, da bo skrbel zanj, če bo pameten in pravih misli. K njemu so prihajali vsi: reveži po kruha, otroci po veselje, mla-

dina in starina po nasvet, pa naj bo že v dušni ali telesni potrebi. Deset vasi je poznalo gospoda Tomaža in vsak otrok v vasi je vedel, da je ta stari gospod »naš nunc«. Ko je zjutraj prišel iz cerkve, so se vsuli okrog njega, da je komaj utegnili obiskati rdeče georgine in bele lilije, ki so cvetele na vrtu in čebele, ki so letale iz panjev. Pa je pogovarjal, tolažil, svetoval in razdajal, da je stara kuharica Marjeta jezno ropotala v kuhinji in venomer tožila: »Vse bodo razdali, še sukno jim bodo razparali.«

Gospod Tomaž pa je šel na vrt in gledal rdeče georgine in bele lilije. »Glej jih,« je poklical Marjeto, »ne predejo in ne žanjejo in vendar so lepše oblečene kot Salamon v vsej svoji krasoti.« Marjeta pa ni mislila na georgine in lilije, njej je bila mari salata in pesa.

* * *

Leta so hitela in marsikaj se je spremenilo, Gospod Tomaž je pa ostal isti, le lasje so mu močno posiveli in noge so mu odpovedale.

Bilo je poleti. Župnik Tomaž je sedel pri svojih čebelicah in dre-mal. Zdramila ga je stara Marjeta, češ da hoče »tisti študent« nekaj govoriti. Gospod Tomaž je takoj vedel, kaj in kako. Pred sedmimi leti je dal fanta, tistega iz Aleksandrije, ki ga je pustila Šterkova Roza, študirat. Sam je »lačeval zanj in fant mu je bil hvaležen. Sicer je res, da se je zadnji čas malo izpremenil. »No, leta so,« si je mislil župnik, »in skrbi ima radi mature«. Zato mu ni zameril, da ga za Veliko noč ni bilo domov in da mu že pol leta ni misal. Mimo georgin in lilij se je približal študent. Gospod Tomaž ga je vesel sprejel in po očetovsko nagovoril: »Si vendarle prišel. Ostaneš pri meni, kaj ne, kakor druga leta?« Fant je ošabno dvignil glavo, namrdnil ustnice in nekako zasmehljivo dejal: »Zahvalim, gospod! Stanoval bom v gostilni, tam doli pri Jerneju.« »Pri Jerneju,« je povzel gospod Tomaž. »Kaj ti ni več všeč pri meni? Čemu pa ravno pri Jerneju? Kaj ga ne poznaš? Spremenil se je in nič več ni naš!«

»Kaj bi tisto,« je ugovarjal dijak, »dosedaj sem bil pri vas in se

vam zahvalim, odslej bom pa pri Jerneju. Čemu bi delal sitnosti le vam!« »Stori, kakor veš,« je pristavil gospod Tomaž. V srcu pa ga je zbolelo in sam ni vedel, odkod ta nenadna bol. Fant se je obrnil in, kot bi se nečesa domislil, je naglo vprašal: »Da ne pozabim! Fantje so mi naročili, naj vas vprašam za tiste velike cerkvene luči. V nedeljo zvečer jih bomo rabili.« »Čemu vam bodo?« — »Ples pripravljamo pri Jerneju.« — »Ples?« — Tedaj je zbdlo gospoda Tomaža globoko v srce. »To si zapomni, in to jim povej: Sram jih bodi in tebe ž njimi! Luči pa ne dobe. Ta bi bila lepa, da bi z božjo lučjo svetili vragu!« »Torej ne daste?« — »Saj sem ti že povedal: ne dam!« »Dobro« je zategnil študent in brez pozdrava izginil za georginami.

Fantovski krožek v Šturijah.

Tisto noč gospod Tomaž ni spal. Nemiren je hodil po vrtu in stiskal prevroče čelo. Kako se je spremenilo v njegovi fari! Tisti, ki jim je vse razdal, vse odpustil, vse prizanesel, vse ljubil — so se mu odtujili. Kaj naj bi jim še dal? Saj ni več mogel! Na stara leta je trpel pomanjkanje zaradi njih, iskal jim službe, dajal nasvete, jih branil kot lastne otroke — pa so mu obrnili hrbet in šli k Jerneju.

O, tam pri Jerneju je vino in tam so dekleta! Gospod Tomaž se je spomnil Jernejeve hčerke Jelonke. Odkar ji je umrla mati, je dekle študiralo v samostanski šoli. Vsakokrat, ko je prišla na počitnice, je obiskala tudi gospoda Tomaža. Doma je bil pekel. Oče se je nešteto tokrat opil in razsajal. Ko je divjal najhujše, je Jelonka zbežala z doma in prijokala k gospodu Tomažu. Tako očetovsko jo je znal potolažiti, kot nihče drugi.

Letos je dovršila šolo. Odrasla je in lepa. Marjeta je pravila gospodu, da je že štirinajst dni doma. »Čudno, da je ni na obisk« si je mislil gospod Tomaž. Pa je spet natihoma zagovarjal, češ, trudna je vsled izpitov in dosti dela imajo v hiši.

Nenadoma je pa gospod Tomaž obstal. Neka tajna slutnja mu je stisnila srce. »Kaj pa, ko bi bilo vse to v zvezi? Rozin študent, Jernej, Jelonka — ples!« Ne, ni mogoče! Dekle je pametna in fant ni hudoben. Šele pozno v noč se je poslovil od žametastih georgin in truden legel k počitku.

* * *

V soboto popoldne so postavljali plesišče. Kletev in kvanta je spremljala delo. Fantje so zabijali žeblje in zbijali šale, dekleta so pletle vence in med njimi je bila najbolj glasna — Jelonka. Rozin študent ji je podajal šopke. Jernej je nosil vino in vzpodbujal k delu. »Le dobro delajte! Ni zlodej, da bi bila naša vas zadnja! Enkrat moramo tudi mi zadihati svobodno. Ne bo nas več tlačila črna mora!«

»Kaj misliš, Jernač, ali nam bo dal luči?«

»Sami jih vzamemo! Kaj so znabiti njegove? Komunske so in mi smo jih plačali.«

»Tako je,« je povzel študent. »Kaj bi vruga prosili! Zvečer gremo v zakristijo in vzamemo. Kar je naše, je naše!« Fantje so se zasmeli in dekleta so študentu pritrjevala. Zvečer pozno v noč je prišel cerkovnik Luka in sporočil gospodu Tomažu, da so udrli v zakristijo in pobrali luči.

Stari župnik se je sesedel na klopico, si podprl glavo z rokama in iz oči mu je kanila velika, grenka solza.

V nedeljo je pridigal. »Otročiči,« tako je začel »Zakaj mi grenite zadnje ure na tem svetu? Revni in raztrgani ste, še močnika nimate povsod, čemu mečete proč denar? Doslej ste držali na svojo čast, čemu jo zdaj prodajate? Zakaj ste ukradli cerkvene luči, da svetite z njimi hudiču? — O, le zbadajte srce Zveličarjevo in moje staro srce! Za vas sem ga stisnil do zadnje kaplje in sedaj se umaknem, da ne bom gledal vašega pogina. Zlobni človek je zasejal ljulko nad vas in ta že bohotno poganja. Prestar sem, da bi jo trebil. Bo že prišla božja žanjica in pokosila tudi osat. Gospod Bog je pripravil ogenj tudi za vas. Če se moje ljubezni branite, varujte se vsaj jeze božje!« — Naprej ni mogel. Dve solzi sta mu padli na prižnico, kjer je prosil in opominjal dolgih osemindeset let. Komaj je dokončal mašo. Cerkovnik ga je spremljal domov, držeč ga pod pazduho. Ko je šel mimo faranov, so ga gledali zbadljivo. Rozin študent je vodil pod pazduho Jelonko in siknil za gospodom Tomažem: »Zdaj je konec njegove komande, mi smo zmagali.«

Pa se je obrnil gospod Tomaž in zagledal za seboj študenta in Jelonko. Rad bi izgovoril besedo, pa ni mogel. Le v duši ga je zapelo in stisnilo, da je komaj dospel domov. Legel je v posteljo in poslal Marjeto po zdravnika. Ko je zdravnik odhajal, je poklical staro služabnico in ji potihoma dejal: »Srce mu je opešalo. Ure so sešete. Pazite nanj, vsak čas lahko ugasne.«

Popoldne so prišli godci. Strgani in berači, ki jih je podpiral gospod Tomaž, so imeli nove obleke in so divje plesali venomer. Jernej je z Jelonko zaplesal prvi. — — —

V župnišču je stara Marjeta držala mrtvaško svečo gospodu Tomažu. »Vse sem jim dal, tako jim povej; oni so mi pa prebodli srce. Odpusti jim, Gospod, saj ne vedo, kaj delajo.« Ubogo srce gospoda Tomaža je zadnjič vztrepetalo, Marjeta je zajokala, doli na vrtu pa se je osula rdeča žametasta georgina. — — —

R. Bednarik:

Spomini.

Le vkup, le vkup kamnarji zdaj,
na delo vsi zidarji zdaj!
Ime si proslavite,
dom skupni nam zgradite!

KJE so že vsi oni kamenarji in zidarji! Gradili so skupni dom naše materne besede že daleč nazaj v sivi prošlosti. Spomnili smo se že nekaterih, ki so se potapljali v globine po skrite narodove bisere. Pa še bolj nazaj morajo danes poleteti naše misli v tiste čase, ko se je razboljena školjka zaprla in skrila začetni biser; tja v 9. stoletje, ko se je v morju raznih indoatlantskih jezikov začela snovati naša slovenska beseda. Zato prisluhnite, dragi društveniki, da boste zaslutili odkod zajemajo naši veliki možje biserne vode v kristalne čaše in jih dvignejo k božjemu solncu, da se raziskrijo v tisočerih mavricah. Ta bistri vir je slovenska govorica; skromna je v družbi drugih velikih narodov, pa junaška! Po njej je postal slovenski rod plemenit kot še malokateri.

Živi že 1000 let.

Te besede, ki jih zdaj bereš so bile spočete že pred 1000 leti. Slovenski pisatelji vežejo svoje besede, ki so jih govorili že naši davni očetje. Zato pa predno bomo spet priklicali spomine mož, spomnimo se malo na to častitljivo starost.

Prvi slovanski in slovenski književni jezik sta prinesla v 9. stoletju sv. brata slovanska. Ko sta prišla v Panonijo na Moravsko oznanjevat blagovest, sta prinesla s sabo cerkvene knjige pisane v jeziku ljudstva, ki ju je vabilo k sebi. Še predno je prišel učeni Ciril v Blatograd h knezu Kocelju je spisal evangelije za panonske Slovence. Razen teh je v staroslovenščini prestavil tudi glavne bogoslovne in liturgične knjige. Učenci in nasledniki sv. Cirila in Metoda so nadaljevali delo svojih učiteljev. Slovenska blagovestnika sta naša največja dobrotnika, ker nista le trosila v paganska srca naših dedov semena blagovesti, marveč sta tudi utemeljila staroslovenski knjižni jezik. Ciril je iznašel tudi pismenke, da je lahko slovenske besede v njih pisal. Njegovo abecedo zovejo danes učenjaki glagolico. V glagolici so tudi pisani skromni slovstveni ostanki iz prve dobe, ko je naš jezik nastajal. Kje je pa pravzaprav doma bilo staroslovensko narečje, o tem si učenjaki še niso na jasnem. Danes že trdijo z gotovostjo, da v Panoniji (nekje v severo vzhodni slovenski zemlji.)

Sv. Ciril in Metod.

Nekateri učenjaki pa so misli, da je prva kal staroslovenščine pognala celo še pred prihodom svetih bratov. L. 1807. so namreč našli v monakovski knjižnici neki pergament, ki je prišel tja iz škofijske knjižnice v bavarskem mestu Freisingenu. Beseda v teh najstarejših takozvanih »brižinskih spomenikih« je slovenska in pisana z latinskim pravopisom. Seveda so delali piscu teh spomenikov, ki vsebujejo neke vrste spovednih molitev, največjo težavo sičniki in šumniki, ki jih latinščina ne pozna.

Drugi najstarejši ostanki našega staroslovenskega slovstva so na pisani v glagolici, ki se je tudi spreminjala. Knjige, seveda pergamenti, ne v našem smislu s platnicami in z zlato obrezo, svetih bratov so pisane z bolj okroglo pisavo, kasneje so postale črke bolj oglate. Jezik se je tudi neprestano izoblikoval, kot se še dandanašnji vsak. A naša slovenščina ima za podlago jezik, ki sta ga govorila sv. Ciril in Metod ter v njem oznanjala Kristusovo ljubezen in pravico.

Jezikoslovci so do danes odkrili že dosti glagoliških rokopisov na gori Atosu, v Tridentu, Inomestu, v Vatikanu in drugod. Vseh takih kodeksov imamo do danes kakih 11. Tudi naša ljuba deželica se lahko pohvali s par takimi starimi rokopisi. V Dolini pri Trstu imajo par starih glagoliških zapiskov. V Kamnjah pri Črničah je v starem mišsalu z glagolico napisano, da se je še l. 1580. pela tu pa tam slovenska maša. V Dornbergu imajo v cerkvi še en napis v glagolici. Pa še marsikje drugod bi se dali dobiti taki dragoceni spominki. Prosim le one: ki jih hranijo ali zasledijo, naj to javijo meni ali komu drugemu. Res, narod naš dokazuje hrani . . .

Nekako do 10. stoletja je bujno poganjala kal staroslovenskega slovstva. Začetkom srednjega veka so pa grebla po naši domovini kopa pita vseh mogočih vojska in roparskih vitezov. Slovenski jezik se je umaknil pod slamnato streho slovenskega kmeta in tu živel iz roda v rod negovan in ljubljen kot nesluten zaklad. Pač se tu pa tam še pozjavi slovenska beseda v iavnosti. Baje so že v zgodnji slovenski dobi na čedajskem dvoru furlanskih vojvod razsojali pravde v slovenščini. Ko so umeščali koroške vojvode so tudi rabili slovenščino. Vojvodski kamen pri Gospej Sveti še danes kaže napis:

VERI
MA SVETI VERI
PRAVDO BraNI VDOVE

Stara priča, morda še starejša kot brižinski spomeniki. Iz naših krajev se ve, da so že l. 1496. poučevali v šoli v Vipavi poleg nemščine tudi slovenščino. Škof Berlogar je pa sestavil za rabo cesarju Maksu I. slovensko slovnico in slovarček. Nad sloveske kmete, ki so prišli v raševini predenj v Avgsburg tožit o prehudi tlaki, je lahko po slovensko zavpil . . . V raznih sodnih spisih in zlasti v »urbarjih« se še marsikaj slovenskih zrn zasledi. Pa predaleč zaidem lahko, če bi hotel naštetiti vse te posameznosti, ki pričajo, da je slovenski jezik tiho živel po slovenski zemlji. Tiho je živel tja do 16. stoletja, ko je prišlo k nam luteranstvo. S to krivo vero smo pa Slovenci dobili nekaj dobrega: luteranski nabožni pisatelji so položili temelje sedanji knjižni slovenščini. Tako je zgodovina odločila, da se je tudi to obrnilo nam v prid. — Gradimo naprej, kar sta začela sveta Blagovestnika.

„Mlada Republika“.

Dosedaj je »Čolnič« razpravljal o mladinskem gibanju v Nemčiji. Danes se pa pomudimo pri značilnem mladinskem pokretu v Franciji.

Grad Bierville, občina Brissac-la-Rivière, leži komaj 60 km južno od Pariza v ljubki dolini Juisne in v pičlih dveh urah si z osebnim vlakom tam. Štirideset hektarov obsegajoč park obdaja srednjeveški grad z gostimi gozdi in dišečimi travniki. Tri reke se pretakajo v vsej prostranosti in vabijo k plavanju in veslanju. Grad je lastnina pokreta »Mlada Republika«. Na tem mirnem kraju, proč od velikomestnega trušča, bo primeren sklepu mednarodnega demokratskega mirovnega zaključka, bližnji mednarodni mirovni kongres, kot nadarjevanje onih, ki so se vršili 1921. v Parizu, 1922. na Dunaju, 1923. v Freiburgu (Breisgau), 1924. v Londonu in 1925. v Luksenburgu.

Z živimi znaki resničnosti njihovega hotenja po miru in njihove snovnomočne vere v očetovstvo božje in bratstvo vseh ljudi, so pristaši »Mlade Republike«, koj ko so pred malo leti prevzeli v posest ta košček zemlje, začeli olepšavati te kraje.

Delo njihovih rok — z izjemo vsakega najemniškega dela — po štirinajst postajah obrobljen »križev pot miru« pelje na eno gozdnatih višin. Opominjajoč k spravi, odpuščanju in razumevanju, pozdravlja z najvišje točke v dolino in preko človeških domovanj simbol križa. Na drugih višinah se dvigajo nasproti stolpi v čast »Naši ljubi Gospe miru« in neki drugi predhodnic današnjega mirovnega gibanja »sv. Katarini Sijenski«. Spomenik »Evangelista Janeza«, mladeniča, ki je zaupal v ljubezen, kaže obiskovalcu, v kakšnem duhu se bo tu obravnavalo; na nekem gozdnatem pobočju se bočijo obširne »Jame sv. Frančiška Asiškega«, in spodaj, kjer se odcepi križev pot, pozdravi masiven križ. Hoje, iz katerih je bilo tramovje stesano in jih je darovalo mesto Freiburg v spomin na 3. mednarodni mirovni kongres, ki se je vršil med njegovim zidovjem, so Schwarzwaldskega rodu, marmor prihaja iz Saške, kot dar nekdanjega saškega prestolonaslednika.

Na tem mestu, kjer so naši francoski prijatelji poskusili dati izraza svojemu nezlomljivemu hrepenenju po miru z vidnimi spomeniki, se bo letos zbrala evropska mladina, da učinkovito proglaši svoje hotenje in stremljenje. V resni besedi, veselem delu, plemeniti družabnosti, pri petju in igranju, v menjavi vsake večje duševne dobrane, ki jo mladina vsake dežele v svojih čistih rokah nosi v blagoslov ali prekletstvo, bodo poskusili naučiti se zgraditi mostove, ki so jih zadnja leta zrušila. In lomili bodo kruh skupnosti, po besedah Marka Sangniera »ne pri enaki mizi v zaduhli dvorani, marveč po cvetočih livadah, v sencah šumečih gozdov, ob sveže žuborečih studencih, pod nebesom našega ljubega Gospoda.« Bierville bo ves avgust v znamenju miru in bratstva med evropsko mladino.

16. do 22. avgusta pa bo tam VI. mednarodni mirovni kongres. Velike priprave bodo mogle v dnevnem gledališču grupirati na tisoče gledalcev.

Na sporedu kongresa je:

Nravna, socialna in politična stremjenja današnje mladine v posameznih deželah;

Gospodarski položaj mladine, akademska, delavna, trgovska mladina, mlad učitelj, uradnik itd. v posameznih deželah po vojni;

Znamenje in smoter znatnejših mladinskih pokretov in organizacij, zlasti onih, ki so mirovno in naprednejše usmerjene, iz različnih dežel.

Mednarodno skupno delo mladine v službi razumevanja med narodi in omiljenja napetosti med zapadnimi deželami.

Razen tega so tekom avgusta predvidene priprave raznih kakovosti:

1. Tečaji in delovni tedni o razvoju demokratizma, o pomembnejših mladinskih smereh, o industrijskem delu, o mirovnem pokretu itd.

2. Literarna predavanja in predstave, muzikalna in teatralična podajanja iz mednarodnega življenja, v smislu demokracije in miru, bodo predvajana v tamošnjem dnevnem gledišču (iz Francije je pripravljena sloveča grupa umetnikov »Gémier«, iz Nemčije tudi znana igralska družba).

3. Pešhoje, s stanovanjem v šotorih, za mlajše, ki žele gojiti potovanja in skrb za telo, bodo pripravljene v okolici Bierville do gozda Fontainbleu.

4. Stanovanja. — Za starejše so pripravljene grad, mlin in druga prenočišča. Mlajši pa bodo našli v barakah in šotorih oddeljene spalne in delovne prostore. Posebno pažnjo bodo posvetili nastanitvi družin.

Izleti v Pariz, severno Francijo, Raneu, Mont Saint = Michel, Orléans in druge kraje v ogled francoske kulture.

Značilno je, da se za ta kongres med Nemci agitira, pa i v Nemčiji i v Avstriji. Vabijo zlasti visokošolsko in industrijsko mladino, pa tudi učitelje in duhovnike in to ne glede na vero in strankarsko pripadnost. Pogoji je le nezadovoljstvo s sedanjim ustrojem Evrope in volja ustvariti ji boljšo bodočnost.

Upajmo, da njih prizadevanje ne bo brez haska: za nas je pa glavno, da taka misel ne gre mimo nas brez registracije. Miroslav Tožon.

Jasna pot.

Človek stopa v svet: eden preje, drugi kasneje. Pa bodi zaprt v škatljico ali skrita pod predpasnikom — enkrat pride dan, ko zapustiš rojstni dom in nameriš prvi korak v svet.

Videl sem rudarje. Kopali so železno rudo. Globoko pod zemljo je bila skrita v materinem osrčju in zavarovana pred zrakom in vročino. Pa so prišli in jo odnesli na dan. Napravili so velikanske peči-plavže. V ta žareča žrela so metali rudo, da jo očistijo in ločijo od kamenja. Iz plavžev je pritekla žgoša — lito železo. To železo pa je bilo krhko in vsak udarec ga je razdrobil na kosce. Spet so ga peljali dalje v svet. V večjih pečeh so zakurili močnejši ogenj, da bi železo utrdili. Pa še ni bilo dovolj ognja! Prišel je sajasti kovač, vzal železo, ga zopet razbelil in udarjal po njem s težkim kladivom, da je stokalo in se udajalo. Tedaj šele je postalo železo uporabno.

Pot železa je podobna poti človeka. Dokler je majhen, ga skriva mati v svojem naročju. Telesne slabosti se prikažejo na njem preje kot duša. Pa pride na dan, ko

človek zleze iz naročja in prvič stopi v svet. Pošljejo ga v prvo topilnico — v šolo. Šola razvija otroku duševne zmožnosti in ko učenec dopolni 14. leto, je njegov pouk in vzgoja večinoma že končana. V ognju discipline in načel si otrok postavi smernice za nadaljno pot. Seveda je ta komaj dorasli človek v svojem značaju podoben krhskemu železu. Za življenje še ni uporaben. Vsak udarec mu škodi in zatemni njegovo pot. Treba je, da gre še skozi drugo peč, ki žari v močnejšem ognju. Ta topilnica se zove — družba.

Kakeršna družba, tak bo človek. Če v družbi žari močen, neugasljiv ogenj ljubezni božje in katoliških nazorov — z drugo besedo, ako človek pride v dobro katoliško društvo — se mu življenje prepoji s temi idejami in raztopi one zmesi, ki so kvarne značaja. Veliko vlogo pri tem procesu igra društveni predsednik, ki mora biti podoben bistrournemu kovaškemu mojstru. S kladivom discipline in kleščami premagovanja mora potrpežljivo obdclovati značaj članov in članic. Tako vzgojen in utrjen človek je šele uporaben za življenje.

So pa še druge topilnice, kjer ne kurijo z ognjem žarečih, presnovalnih idej, temveč s slamo telesnosti in dimom napuha ter domišljavosti. To so društva s svobodomiselnim temeljem, ki žgo d'maste ideje o sami narodnosti in z laskanjem človeške svobode omamijo mladino, da se jim pridruži. Taka društva ne morejo in ne smejo imeti krepkih, odločnih kovačev. Liberalni mojster se boji udariti po železu in ga oblikovati, ker mu sicer zleti izpod rok. Nič čudnega, če prihajajo iz takih društev člani brez trdnih načel in krhkega moralnega življenja.

Vas, dragi društveniki, je privedla pot v naša katoliška društva, da vas v njih prešine ogenj verskih idej ter vas skuje v koristno orodje človeške družbe. Naša društva vas ne vzgajajo za samostane in puščavnike, temveč hočejo, da se vzgojite za dobre, poštene, krščanske družinske očete in matere. Velika večina izmed vas si bo enkrat hotela sezidati družinsko hišo sreče in zadovoljstva. Kdor si pa hoče sezidati trdno hišo, ji mora izkopati trdni temelj, močan zid in varno streho.

Temelj vsaki družini daje živa vera; brez te je hiša zidana na pesek. Pridrve viharji prepira in nevihta nesreč, pa izpodmakne stavbo in jo podere do tal. Mož je zid, ki drži družino pokoncu. S trdim delom in veselo skrbjo nosi junaško breme vzdrževanja in življenja v družini. Strehi pa primerjamo mater, ki bedi kot koklja nad hišo in jo varuje snega sovraštva, toče nemoralnosti in vročine prepira.

Zid in streha se morata ujematí. Ne sme bítí zid prešibak, ne streha pretežka ali predolga. Zato mora vsakdo, kdor hoče sezidati trdno hišo kot inženir pregledati, ali so temelji dovolj močni, ali je zid krepak in streha prikladna. Predno začne zidar zidati, premeri in pretehta načrt. — Isto velja za moža in ženo. Ni vsaka ženska za vsakega moža. Kdor napačno meri in si izbira le lase, klobuke, oči — ta bo slabo zidal. Zato je potrebno, da se duševno seznanijo oni fantje in dekleta, ki si mislijo v doglednem času zgraditi družinsko srce. Društvo sicer nima izrecno tega namena, vendar lahko veliko pripomore, da se članstvo med seboj spozna. V tem pogledu je društvo termometer za bodoče življenje.

Srce je inženir, razum arhitekt. Oba morata preudariti, ali imata zadostne moralne in duševne sposobnosti onadva, ki si gradita družino. Po toči zvoniti je prepozno.

Pa še drugi pomen ima poštena mešana družba, ki se sestaja v naših društvih. Neverjetno, kolik vpliv ima beseda dobrega dekleta na fanta. Tam, kjer ne izda ne beseda materina, ne župnikova, ne tovariševa — izda zelo veliko beseda poštene mladenke. V verskem oziru so dekleta lahko prave apostolke, ki vplivajo na fante, da zadoste nele strogo verskim dolžnostim, temveč, da se večkrat približajo spovednici in obhajilni mizi. V moralnem oziru je dekle pravi strelovod, ki odvaja bliske fantove razbrzdanosti. Dekletova prošnja: ne kolni, ne pij, bodi dostojen — zaleže največ. Brezdvoma je treba, da mladenke v svoji obleki, govoru in obnašanju ne dajejo

članom nobene spodtike. Najslabša so dekleta ki s svojim obnašanjem namenoma nastavljajo fantom limanice.

Brezdvoma pa je pot skozi mešano družbo tudi opasna. V tem slučaju postanejo mešana društva lahko izrodki. Mladina ima društvo le za sestajanje in bližnjo priložnost. Za kulisami, na potu domov in pri izletih se dogajajo prizori, ki bi jih nikdar ne smelo trpeti pošteno društvo. S prismojenimi zaljubljenostmi se zanaša v društvo ljubosumnost in prepir, iz erotike se polagoma izcimi nebrzdanost, mlajšim se daje pohujšanje in društvom se na splošno krade dobro ime pred starši in javnostjo. Kjer bi se pojavljali pri društvu omenjeni znaki, je bolezen tako nevarna, da se da društvu pomagati le na ta način, da se ga razkroji v ločeni fantovski in dekliški krožek. Hvala Bogu in vestnim predsednikom, da takih društev nimamo.

Opazujemo pa smertetje, da se ponekod ta bolezen utihotaplja. Zato ponovno pozivljamo vse članstvo in vse voditelje, naj skrbje za vestno kontrolo, naj opozore članstvo na te izrodke in krepko iztrebijo vsak bacil te razdiravne bolezni. S tem bi bilo storjeno pa le eno delo: s poti bŕ odvaljili kamenje. Čaka nas pa še drugo: pot je treba razjasniti. Solnce, ki naj razjasni našo pot pa so jasna verska načela in nadnaravno Solnce, ki je Kristus, naš kaŕipot v sv. zakramentu.

Kdor hoče jasne poti, naj se nikar ne ogiblje večnega Solnca!

Drobne vesti.

Praznik sv. Ćirila in Metoda so praznovala po večini vsa društva. Ponekod so se še posebno izkazala z društveno mašo, skupnim sv. obhajilom in akademijo. Pohvalno omenjamo društva v Števerjanu, Ćrničah in Batujah.

Skupno romanje letos odpade. Namerali smo prirediti romanje na Sv. Višarje, pa nismo našli odmeva v krogih, ki so za to v prvi vrsti interesirani. Svetujemo okroŕjem, naj aranŕirajo manjša romanja v bliŕnje romarske cerkve. Će bi se zbralo veĉ okroŕij za romanje na Sv. Višarje in sicer 29. avgusta, bi Zveza poskrbela za pridigarja in spovednike. Seveda bi romarji sami morali prevzeti vodstvo romanja in si preskrbeti potrebna prevozna sredstva. Okroŕja, ki bi se s tem naĉrtom strinjala, naj javijo svoj sklep tajniŕtvu P. Z.

Pri veselicah in nastopih opazujemo zlasti po prireditvah nered in premalo zavesti, da članstvo pripada h katoliŕski organizaciji. Prosimo vse predsednike, naj vztrajno in dosledno vzdrŕujejo disciplino in prepreĉijo nered. Nujno opozarjamo vsa društva, da ne trpijo veselice pozno v noĉ. Ob 11. uri se morajo najkasneje prireditve konĉati.

Slike v »Ćolniĉu« so večini naroĉnikov vseĉ. Upravi pa ni vseĉ, da društva kliŕejev ne plaĉujejo. Zato sporoĉamo naroĉnikom, da bo »Ćolniĉ« moral prenehati s slikami, ako ne bodo ĉlani in ĉlanice nabirali prispevkov za Prosvetni sklad. Ne sme biti nobene prireditve, da ne bi ĉlanice pobirale za »Ćolniĉev« dar.

Lojze Županov:

Zoran.

I.

Benigarjev Zoran se je vrnil od vojakov.

Mlad je in lep. Visok in raven. Pride med fante, ko se razlije zvezdnat večer in zapoje, ej, da se odpirajo okna: očancem vstane mlad spomin na one dni: Hej, Zoran, poješ, kot smo nekdam mi.

In dekleta:

»Zoran, ali poješ meni, ali misliš name, tako toplo ti gre glas nad vse,« je čutila Fani.

»Moj bo. Rožmarin sem mu na srce pripela, ko je odhajal,« je vedela Mimi.

Le Samčeva Zinka je žalostno povedala: »Meni ne poje, vem. Nisem lepa, a rada ga imam in molim za njegovo srečo . . .«

Zoran je prevzel po očetu velik grunt: zeleni gozdi so šumeli v smrečju in hrastju in bukovju, pšenična morja so valovila in pesem vetrov v vrtovih, vse se je prelijalo v zdravje in srečo Zoranovo, ko je šel z očmi po svojem lepem gruntu. Le sestro Tinko je imel in mater.

»Sin, izberi si pošteno dekle, zdravo in ki bo imelo ljubezen, čisto, sveto.« Tako je prosila nekega dne bolna mati s postelje. »Težko jo boš dobil. Prazne so. Brez duše. Brez resnobe. Žive od plesišč in brez misli na drugi dan. Na tvoj grunt bi rada prišla v belo hišo ob cesti. Jaz ji bom v napotje. Tinka je še dete, tepla jo bo.«

Zoran je bil veseljak; ljubil je vino, pesem, smeh. In ni mu bilo do ženitve. Fantoval bi še rad, brezskrbno bi se družil s fanti pri križu in pel, brez zadreg bi se sukal z dekleti.

»Mati, ne bom se ženil, prezgodaj je. Glejte, do smrti velja zakon. Rad bi še vriskal.«

»Grunt imaš, kdo bo delal? Jaz sem nadložna, Tinka ne more še. Gospodar si, nimaš več časa za norčije. Zadosti star si, ne bom ti govorila, a to te prosim: Tistih, ki plešejo, ne jemlji, ne bodo znale biti matere: otroci bodo sirote — brez ljubezni, brez vzgoje, ki jo more dati le čista, močna mati.«

Veseljak je bil Zoran, a je v globoko začutil materino bol. Oče, ko je živel, ga ni učil. Pretrd je bil za lepo besedo. Le zakričal je in s polenom podil. Bal se je torej očeta in ga imel v srcu trpko zapisanega.

Mati ga je učila v ljubezni. Iz žalosti ga je karala, iz solz: »Zoran, Boga si žalil, ker si zaklel. Kakor bi me sunil, me boli.«

»Oče tudi kolne,« se je zagovarjal.

»Pa ti ne smeš, je greh. Za očeta moli, da bi nehal . . .« O mati, o ti kmetska slovenska mati, kako te ljubim. Kakor Marija si močna, kakor Marija trpiš. Pa trpiš v ljubezni, za moža trpiš, za sina, za hčere.

Kletev moža nosiš in kletev sinov in žalost hčerâ. In prosiš: Mož, ne kolni več, sin ne ponavljaj za očetom, moli zanj. Hči, ne žaluj, bodi močna. Moja si, tudi če si padla . . .

Mati, razgali si srce, da ga poljubim, da ga potolažim: čuješ, ne kolnejo več, radi tebe ne, za teboj jokajo . . .

Zoran je brez besede zaprl vrata za seboj. Čutil je: vprašujoče je bdela nad menoj, ko sem se vračal ob nedeljah v noč, da mi je zdaj povedala vso grenkobo, ki jo nosi kot neizmerno goro v duši.

* * *

Sobotni večer.

Kosci se vračajo s polj. Z njimi se vrača večerna pesem. Od vrha je zazvonil zvon k Mariji mehko in proseče, kakor zna moliti samo naš zvon. Pastir piska na piščal, skrzati stružijo iz vinogradov, po dehteči travi rajajo kresnice, kakor bi zvezdice plesale.

Tak večer vrne starcu mladost. Stopil bo med fante in zaukal, da se bo odmev lovil med holmi kakor odmev zvona.

Zoran je pokosil zadnjo senožet. Kosa je pela, mišice so valovile, znoj ga je polival po opaljenih licih. Veder se vrača in si požvižgava: Piščalko imam, pa žvižgat ne znam.

»Hej, Zinka, ti pa Mariji rože deliš, rajši kot fantom,« je ponagajal Samčevi Zinki, ki je na sobotni večer zalivala rože ob kapelici. Natrgala je svežih nageljev in jih postavila v čašo pred Marijo.

»Zinka, daj še meni nagelj!«

Deklica je plaho obstala. Globoko mu je šla v oči in ni mu vrnila besede. Nato je segla po rožah in mu ponudila čist, bel nagelj.

»E, belega; rdečega mi daj! Kaj bel, bel . . .«

»Zoran, rdeč je za Marijo,« je povedala in zrla nemirno v tla.

»Če mi ga ti ne daš, utrgal si ga bom sam.«

In zajel je v šop rdečih nageljev.

»Ne jemlji, Zoran, ne kradi Mariji,« je preplašeno prosila in ga prijela za obe roki. Pogledal jo je v oči in videl, da so čudo nemirne in rosne.

Vrnil ji je ugrabljeno cvetje in vzel s seboj bel nagelj.

Tedaj je prvič videl, da ima njegova soseda lepe oči in da je v duši nedolžna, kot bi včeraj vzrasla na vrtu med Marijinimi rožami . . .

»In Mimi?« je mislil. »In Fani? Kot razcvel nagelj ste, a v očeh nimate, kar ima Zinka.

Mimi, Mimi, tvoj rožmarin boli, kadar sem sam. Tuj mi je in draži. Ta bel nagelj pa je Zinkina čista duša in v srcu mi je, da bi ga poljubil . . .«

(Dalje.)

Rozalka P.:

Naše težnje in prošnje.

Prav nič učenega ne bom napisala. To, kar sem izkusila in občutila, to povem. V naši deželi se pridno ustanavljajo Dekliški krožki. Tudi v naši vasi, ki šteje kakih 60 hiš, smo se strnile dekleta in začele z delom v Dekliškem krožku.

Vsak začetek je težak. Dosti pikrih pogledov, neslanih opazk in težkih ovir spremlja vsak naš krožek. Dosedaj v marsikaterih vaseh sploh niso poznali dekliških društev. Edino plesišča so bila shajališča, kjer so prišla dekleta večkrat skupaj. Ko smo ustanovile krožek z namenom, da zatremo ples, se je dvignil močan prah nasprotovanja. Celo taki ljudje, ki se štejejo za verne, so nas zasmehljivo gledali po strani. Dekleta, ki so pristopila h krožku in v njem vztrajala, so bile včasih res prave junakinje.

Veliko preglavic nam je povzročala skrb, kdo bo krožek vodil. Same smo se čutile nezmožne in smo zato prosile in trkale pri onih, ki bi bili zmožni za to. Pa smo bile večkrat razočarane. Eden ni mogel, drugi ni hotel, tretji se je izgovarjal, da bo pomagal šele takrat, ko bo videl, kakšni so uspehi. Doživele smo celo slučaje, da v vasi ni nihče nastopil proti plesu, proti krožku se je pa zlila cela ploha nasprotovanj. V takih trenutkih se nas je polastila malodušnost in če ne bi imele korajže, bi vse naše delo padlo v vodo.

Ko smo videle, da se na druge ne moremo zanašati, smo začele z lastno močjo. Tako smo si dejale: »Če drugim ni mar, da bi nam pomagali in nas vodili, se bomo pa z božjo pomočjo same.« Začele smo vsako nedeljo popoldne z dekliškimi sestanki. Če družega nismo znale, smo pa čitale »Čolnič«, knjigo »Kam« in pele domače pesmi. Sčasoma smo se s pomočjo navodil in tečajev, ki jih je priredila Prosvetna zveza, izurile tako, da smo po svoje znale voditi sestanke.

Polagoma smo šle skupno v cerkev k svetemu obhajilu trikrat na leto. To so nas zijali in se nam smejali! Me smo bile pa le vesele, ker smo premagale prvi strah in preziranje. Kdor pozna, kako žalostne so razmere med dekleti v vaseh, bo moral uvideti, da je naše stališče bilo res težavno. Sama obleka, ples in fantje brnijo nekterim dekletom po glavi. Ker se vedno izkazujejo, imajo take mladenke v vasi glavno besedo in oblatijo vsako delo za zboljšanje življenja med tovarišicami. Krožek jim je bil trn v peti. Če je kdaj katera članica našega krožka šla na ples, tedaj so zagnale tak krik češ: Glejte jih, kako se jim podira! Toda radi tega se krožek ni podrl. Eno veliko zavest imamo: Dosti plesov smo preprečile, ali vsaj omejile. Res je, da ni še vse tako, kakor bi kdo želel, a saj ni mogoče zahtevati, da bi mali krožek dvignil dekleta iz blata naravnost k solncu.

Nekega nedeljskega popoldne smo se pogovarjale tudi o Marijini družbi, ki jo imajo v sosednji vasi. Večina deklet je bila mnenja, da naj se zaenkrat ohrani naš krožek, ker je oblika krožkova veliko bolj privlačna in daja več samostojnosti. Škoda, da so Marijine družbe ponekod zelo mrtve in da izločajo toliko potrebno izobrazbo. Seveda so te družbe verske in dekleta, ki hočejo stopiti v nje, morajo biti v vsakem oziru res zgledne. Prepričana sem pa, da bi tudi krožki z vsem veseljem sledili delu za versko poglobitev, ko bi se zavzeli zanje. Same skušamo

in hrepenimo po globokem delu, pa nimamo v vasi večkrat zaslombe. Najbolj se mi dopade, ko sem slišala, da imajo marsikje po deželi v vasi krožek in Marijino družbo. Dekleta iz Marijine družbe so večinoma v krožku. S tem se prepoje obe organizaciji: krožek prevzame izobraževalni in samovzgojni del, Marijina družba pa versko izpopolnitev. V lepem prijateljstvu se pod spretnim enojnim vodstvom razvije res krasno življenje in tekmovanje mladenk. Tako bi moralo biti povsod, kjer obstajati obe organizaciji: sodelovanje in nobenega nasprotstva ne na eni, ne na drugi strani. Hvala Bogu, da je skoro povsod tako.

Našim krožkom se pozna, da se zavedajo poslovnika. Ponekod se, žalibog, še preveč drži na zunanost in na črke. Nevarnost je, da v takih krajih zrastejo nekatere članice dobrohotnim voditeljem čez glavo in postanejo samoglavne. Sestre, ponižnost in podučljivost morata vladati med nami!

Odveč bi bilo govoriti o velikem pomenu krožkov v današnjih dneh. Le poglejte in presodite vasi, kjer jih ni! Kot plevel v vrtu se je razpasla v teh vaseh razbrzdanost in nikogar ni, ki bi mogel poruvati ta plevel, ki se usiplje čez vrtno ograjo domače vasi celo v sosednje fare, kamor hodijo na ples cele gruče razbrzdanih deklet.

Dekliški krožki so res pravo zavetišče dekletom. V mešanem društvu, kjer ni samostojnega krožka, ne pridejo dekleta do besede in samostojnega odločevanja. Če smo dekleta same, smo najbolj zadovoljne in nam ni treba ozirati se na člane, ki so včasih muhasti do skrajnosti in napravijo nepotrebne spletke!

Svojo gredico imejmo in to dobro obdelujmo! Tisti, ki nas razumejo, naj nam pa radi pomagajo!

Iz dekliških krožkov.

Rihemberk. Vkljub opominom še danes nočejo nekatera dekleta upoštevati vrednosti društva, oziroma dekliškega krožka. Medtem, ko je med članicami vse premalo vztrajnosti, pa opazujemo izredno zanimanje med naraščajem. Vsako nedeljo zbira vadteljica naraščaja otroke, ki jo zelo marljivo poslušajo. Dne 15. avgusta uprizori krožek igro »Izgubljeni raj«. Članicam želimo več discipline in vztrajnosti, da bo Dekliški krožek lepše prospeval.

Bača ob Sv. Luciji. Dragi »Čolnič«! Zelo težko Te pričakujem vsak mesec, da prijadraš pray v naše Gore in tako tudi do mene. Kako rada Te prebiram. Saj mi nudiš toliko koristnega, seveda tudi zabavnega. — Vem pa, da je treba krmilarju moči in opore, zato sem se tudi jaz zavzela za Tebe ter pričela zbirati prispevke za Tvo sklad. Saj je to pač naša dolžnost, da pomagamo. Še bolj pa me je opogumil

opomin v zadnji številki, ker se Te v pretečenem mesecu ni spomnil nihče izmed zavednih društvenikov in vrlih društvenic. — Ni mnogo, kar sem nabrala, a nekaj »kamenčkov« je le. Krive so temu deloma precej slabe gospodarske razmere, a deloma tudi nezadostno umevanje. — Prepričan bodi, dragi »Čolnič«, da sem storila, kar je bilo v moji moči.

Marija.

(Iskrena hvala Ti! Da bi našla veliko posnemovalk! — »Čolnič«.)

Col pri Vipavi. V naši gorski vasici smo si ustanovile dekliški krožek, ki šteje 20 članic, zavednih in požrtvovalnih. Vsako nedeljo imamo dekliške sestanke s predavanji, katera sestavljajo članice same. Udeležile smo se tudi izleta na Javornik obenem s sosednjim dekliškim krožkom iz Črnega vrha. Ta sesterski izlet nas je seznanil in še bolj utrdil medsebojne sesterske vezi. Bog živi!

A. S.

Pospeševalci glasb. umetnosti.

V zadnji številki »Našega Čolniča« smo našli glasbene šole in povdarili, da tvorijo temelj za razvoj in napredek glasbe. Poleg šol pa pospešujejo našo umetnost še drugi činitelji, kakor: operna gledišča, orkestralna udruženja, pevski svetni in cerkveni zbori, stanovska društva glasbenikov (če so dobra), koncertne dvorane, glasb. listi itd. Poglejmo kaj imamo!

Ljubljana ima operno gledišče, ki deluje redno skozi celo leto razen v času počitnic, nadalje: »Orkestralno društvo Glasb. Matice«, »Vojno muziko dravske divizije«, »Filharmonično družbo«, mnogo (in mnogo preveč) pevskih zborov, »Pevsko zvezo«, »Zvezo slov. pevskih zborov«, »Cecilijino društvo«, »Društvo učiteljev glasbe«, »Podzvezo godbenikov za Slovenijo«, »Podporno društvo organistov« i. dr.

Filharmonična udruženja so še v Mariboru, v Osijeku, v Sarajevu, v Splitu, v Šibeniku in v Zagrebu. Orkestralno glasbo pa goje tudi druga večja in nekatera manjša mesta.

Vojaške godbe služijo po nekaterih državah le vojaškim namenom in so temu primerno organizirane (Italija); po drugih državah so pa vojaške godbe važni glasb. činitelji, ki ne negujejo samo glasbe za pihala, ampak glasbo za veliki, popolni orkester; tako je priredila ljubljanska »Vojna muzika« do sedaj že več lepo uspešnih simfoničnih koncertov, ki so zelo važni za glasbeno vzgojo širšega občinstva. Take voj. godbe imajo sledeča mesta: Banjaluka, Bečkerek, Bela Crkva, Beograd, Bitolj, Belovar, Cetinje, Dubrovnik, Karlovac, Kragujevac, Maribor, Mostar, Niš, Novisad, Osjek, Pančevo, Prilep, Priština, Prizren, Sarajevo, Skoplje, Split, Subotica, Tuzla, Valjevo, Varaždin in Zagreb.

Glasb. revije, ki izhajajo, so: »Zbori« (ured. Z. Prelovec), »Pevec« (ured. M. Bajuk), »Cerkv. Glasbenik« (ured. S. Premrl), »Tamburaš« (ured. A. Gröbming), »Sv. Cecilija« (ured. J. Barlé), »Jugoslav. Muzičar« (stanovsko glasilo jgsl. godbenikov, ured. Fr. Šidák), »Kolo« (izhaja v Nevjorku, ured. Mladineo). Poleg naštetih strokovnih revij posvečajo glasbi več ali manj pozornosti sledeče revije: »Ljubljanski Zvon«, »Dom in svet«, »Kritika«, »Razgled« (najnovejša slovenska revija, ki izhaja v Pragi), »Savremenik«, »Književni Jug«, »Srpski Književni Glasnik« in »Nova Evropa«.

Koncertne dvorane so dvorane, ki so namenjene samo za koncertne prireditve in so temu primerno zgrajene. Takih dvoran je pa na splošno malo. V Gorici n. pr. smo brez nje. V Ljubljani sta dve: Unionska in ona v poslopju »Filharm. družbe«. Poleg Ljubljane razpolagajo s koncertnimi dvoranami še Maribor, Celje, Beograd, Karlovec, Koprivnica, Niš, Osjek, Sarajevo, Split, Zagreb in Zemun.

Glasbena umetnost se je začela razvijati pri naših bratih zlasti v povojni dobi na razveseljiv način. Država kaže mnogo smisla in podpira glasbena stremjenja. Vse še ni v redu, a upanje je, da bo.

—r—n.

Nastop pevskih zborov v Rihemberku.

Dne 4. t. m. so dospeli v Rihemberk poleg pevskih zborov Gregorčičevega okrožja še mešani zbori iz Dornberga, iz Brija, iz Saksida in moški zbor iz Štanjela. (Gregorčičevo okrožje samo je pa priredilo svoj uradni nastop že 25. majnika v Gaberjah. Glej poročilo!) Naslednje velja torej za prireditev dne 4. VII. v Rihemberku. Že vnaprej je treba pohvalno omeniti delavnost Greg. okrožja in okrožnega pevovodje in želeti je, da bi se oprijela taka delavnost tudi drugih pevskih okrožij. Pevski zbori, ki so nastopili, so pokazali mnogo pridnosti, zmožnosti in dobre volje in te tri čednosti jamčijo, da bodo pevski zbori dosegali tudi v prihodnje dobre in še mnogo boljše uspehe. Moški zbori so zapeli skupno F. Ferjančičev »Pozdrav«, ki je veljal navzočemu novomašniku g. A. Piščancu in izvršili so svojo nalogo dobro. Mešani zbori okrožja so pa nastopili skupno z V. Vodopivčevo »Noč na Adriji«. Dirigiral je ta skupni nastop okr. pevovodja g. Fr. Valenčič. Izvajanje je zadovoljilo; lepo je bila podana muzikalna misel, dobro je vplivala tudi čista intonacija; v dinamičnem oziru bi pa bila stvar gotovo brezhibna, če bi g. okrožni pevovodja prisostvoval vsaj eni vaji posameznih zborov;

olajšal bi si s tem tudi mnogo truda pri skupnih vajah.

Izmed zborov, ki so nastopili posamezno, se je odlikoval najbolj rihemberški, ki je podal nekatera mesta iz E. Adamičeve »Vragove neveste« in iz Mokranjčeve II. rukoveti naravnost vzorno. Brejski mešani zbor je bil v dinamiki in agogiki srečnejši nego v ostalem. Dornberžani zaostajajo za Rihemberkom le v dinamiki in agogiki, napravili so pa v ostalem iako dober vtis; njihovo petje priča o vztrajnem delu, kakoršno je priporočati tudi drugim zborom. Razne spletkarije in dopisi o dornberškem pevskem zboru ne morejo biti merodajni, zlasti ne za nastop v Rihemberku. Pohvalno je omeniti Gorenjo Branico in Gaberie. Oba zbora pričata o poti navzgor. Dobro se giblje tudi štanjelski moški zbor in če bi bil številnejši, bi želel v današnjem času mešanih zborov gotovo mnogo priznanja. Čudimo se pa, da se štanjelske pevke drže tako v ozadju; bilo bi pač dobro in koristno, ko bi negoval Štanjel tudi mešane zборе.

Celoten nastop vseh posameznih zborov, je pokazal in dokazal, da je napredek mogoč, torej napredek mora slediti. Ker so se pa pokazale pri nastopu razen vrlin tudi večje in manjše nevrline, opozarjamo gospode pevovodje na prihodnjo številko »Našega Čolniča«.

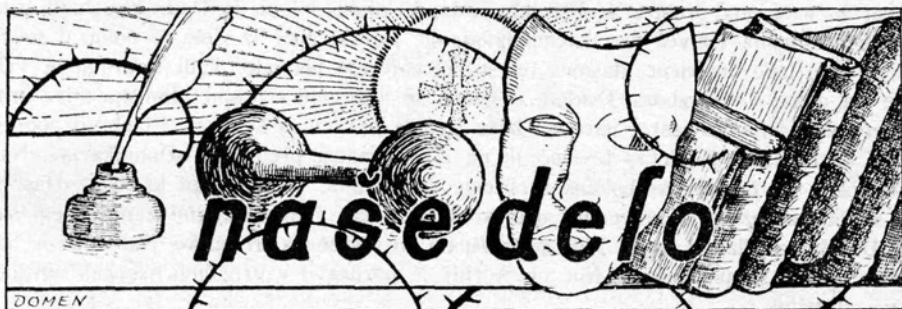
»Naš Čolnič« in glasb. revije.

Z veseljem in s hvaležnostjo ugotavljamo, da omenjajo naše glasilo redno zlasti nekateri glasb. listi. Gospodje uredniki naj bodo prepričani, da znamo tudi ceniti in da razumevamo njihovo delo. Radi bi tudi mi beležili in zabeležili vsako številko vseh naših glasb. revij, saj bi bilo to najbolj v našo lastno korist. Prostor in denarna sredstva nam pa tega ne dopuščajo niti pri najboljši volji in to tembolj, ker mora naš list ustrezati mnogim potrebam. Prostor, ki je odmerjen »Petju« je tako majhen, da ne za-

dostuje niti najnujnejšim poglavjem, ki bi bila potrebna za naše razmere.
(Ur.)

Pečovodje in ljubitelji nar. pesmi!

Podpisano je začelo zbirati narodne pesmi, cerkvene in posvetne, kakor jih ljudstvo poje, a še niso bile priobčene. Da se ti dragoceni zakladi ne zgubijo, Vas prosi podpisano, da pomagate pri zbiranju s tem, da v notah zapišete pesmi in obenem zabeležite besedilo. K. T. D. bo zbiratelj primerno nagradilo. = Katoliško tiskovno društvo v Gorici, Riva Piazzutta 18.

Zveza.

Novomašniki, ki so v začetku meseca darovali prvo daritev so gg.: Anton Piščanec iz Rihemberka, Fr. Premrl iz Vrhpolja, J. Eržen iz Cerkna in K. Rovis iz Pična. Vsem gospodom, ki so veliki prijatelji in sodelavci pri prosvetni akciji, želimo iz srca bogatega božjega blagoslova.

Poročil se je g. L. Pelicon, tajnik mirenskega okrožja z gč. Mar. Mozetičev, članico mirenskega krožka. Vrlemu paru iskreno častitamo!

Knjige smo poslali onim društvom, ki so pravočasno vložila prošnjo. Pri pošiljavi smo se ozirali predvsem na one prosilce, ki še sploh niso dobili knjig. Razumljivo, da so vsled majhne množine knjig tudi pošiljatve manjše. Knjige je treba osebno dvigniti v tajništvo do konca julija, sicer zapadejo drugim društvom. Po pošti knjig ne pošiljamo.

Gospodinjski tečaj se bo začel v nedeljo 25. julija in bo trajal do 22. avgusta. Udeleženke morajo priti v zavod najkasneje do šeste ure zvečer. Podrobnejša navodila smo poslali po pošti.

Kako si društvo preskrbi odobritev prostora za prireditve? Znano je, da zahteva podprefektura za prireditve odobrene prostore, sicer ne izda dovoljenja. Društva, ki žele imeti predstavo bodisi v dvorani, bodisi na prostem, morajo predvsem vložiti na podprefekturo prošnjo na kolekovanem papirju za 2 L. Prošnja se napravi tako-le:

R. Sottoprefettura — in Gorizia. — Il firmato presidente della Società cattolica di coltura con sede in — — — — comune di — — — — chiede ai termini della circolare, rilasciata da codesta R. Autorità il collaudo dei locali per le rappresentazioni. — Društva, kjer se je pregled že vršil, dostavijo: Si osserva, che il locale in parola è stato già ispezionato dai funzionari di codesta Autorità. Tej prošnji je treba priložiti načrt prostora, ki ga nariše stavbeni mojster. Pod prošnjo bodi zapisano: Allegato: Lo schizzo fondamentale. Za odgovor je treba dodati kolek za 3 lire. — Kakor smo že svetovali opetovano, je najbolje, če več sosednjih društev zajedno prosí za kolaudo. S tem se zmanjšajo stroški, ki znašajo poleg potnine še 50 L za vsak pregled.

Okrožja.

Okrožna prireditve na Planini pri Vipavi. Na Sv. Peter, ko obhajajo Planinci svojo »šagro«, je pohitelo gorenjevipavsko okrožje v njihovo prijazno vas, da nastopi pri skupni prireditvi. Taka prireditve, pri kateri nastopi 8 društev, je težko izvedljiva in zelo kočljiva. Zato smo bili v skrbeh, kako bo okrožje s prireditvijo uspelo. Kar je takoj v začetku zelo dobro vplivalo na občinstvo, je bila vzorna disciplina. Vsa društva so prišla. Če pomislimo, koliko naporov je moralo prestati na potovanju društvo na Colu, Št. Vidu itd., bomo pač odkrito priznali, da so društva v gorenjevipavskem okrožju izredno disciplinirana in požrtvovalna. Naštejmo predvsem njih nastope! S petjem so nastopila društva iz Planine, Cola, Vrhpolja, Slapa in Podrage. Čudili smo se nele nastopom, temveč preciznemu izvajanju. Pevski zbor iz Cola je pokazal sveže, lepe in zelo lepo umerjene glasove, ter je žel največjo pohvalo. Tudi Podraga in Vrhpolje sta dokaj dobra zbora. Dekleta iz Slapa so nastopile v pesmi »Jamška vila« prav zadovoljivo. Njihove pestre narodne noše so bile naravnost krasne. Planinski zbor je dober, dasi mlad. Kupletist iz Goč je na izrazit način prednašal »Dimnikarja«. Najlepša točka so pa bile simbolčne in proste vaje članic budanjskega krožka. Dasi je bila simbolika težka, jo je vendar občinstvo razumelo in ji z velikim zanimanjem sledilo. Društva v Planini, v Št. Vidu in v Vipavi so vprizorila tri burke. Najboljša je bila slednja. Mesto skupne pesmi »Noč ob Adriji« je pozdravil v prisrčnih besedah navzoče g. zvezni tajnik.

Splošna sodba je ta-le: Red je bil vzoren, udeležba ogromna, program večinoma enoten, ker je vseboval v glavnem pesmi, ki so opevale planino in življenje na planini, prizori lepi, burke preveč številne in predolge, petje čedno, semtertje izborno. Za v bodoče: Več kupletov, manj burk, a te naj bodo res lepo uprizorjene. Petja in telovadbe pa si naravnost želimo! Prirediteljem vsa čast in javno priznanje!

S. Gregorčičevo okrožje je priredilo 25. maja pevsko okrožno prireditve v Gaberjah na Vipavskem. Nastopila so z več pevske točkami vsa društva iz okrožja. Vodopivčevo »Noč na Adriji« sta proizvajala zbora iz Rihemberka in Branice. »Ne maram za te« pa Rihemberk in Gaberje. Radi slabega vremena je bila udeležba bolj pičila, le Planina je bila z obino udeležbo zastopana. Odlikovali so se s svojo odsotnostjo zlasti taki ljudje, ki hočejo za prve veljati v naših vrstah. Ti godrnjači pravijo, da so naše prireditve enake javnim plesom, proti katerim niso vsa leta po vojski črhnil, ker so se prirediteljev istih — bali. O, nas se nič ne bojijo. S peklenskim veseljem naše pri-

reditve, predavanja, sestanke in vaje obgodrnjajo, prekretizirajo in s strupenim podtikanjem v slabo luč devajo. Pa se še za naše prijatelje hlinijo! Bog nas varuj takih prijateljev in podpirateljev! Za »Čolnič« in »Stražo« nimajo denarja, za »Edinost« pa. Naša pot je ravna! Delali bomo tudi v prihodnje preko njih. Le v miru naj nas pustijo, sicer jih bo treba v javnosti enkrat pošteno razkrinkati. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce!

Vi pa, bratje in sestre iz Gaberij in Branice, ki ste se z Rihemberkom vred mnogo trudili in žrtvovali, da je prireditve v moralnem in tudi materijalnem oziru tako dobro uspela, srčna hvala! Bog živi!

Društva.

Mednarodne tekme kat. telovadcev v Rimu se naši telov. odseki ne bodo vdeležili, radi nesprejemljivih pogojev, ki jih je stavil tozadevni centralni organizacijski urad v Rimu. — Bog živi!

Gospodinjski tečaj se bo začel v nedeljo 25. julija. Prošilo je okrog 30 deklet, sprejete seveda niso bile vse. One, ki so bile sprejete, bodo potom okrožnic obveščene o podrobnostih. Zglasiti se morajo v nedeljo 25ega do 6. zvečer. Najlepše pozdravljamo udeleženke in jim želimo obilo uspeha! Prejeli smo več pisem bivših udeleženk lanskega tečaja, v katerih se z veseljem spominjajo lepih dni, ki so jih preživele lansko leto v krogu svojih sester. Naj bi bilo tako tudi letos!

»*Mladika*« v *Gorici* je v juniju priredila dobro uspeli Cankarjev večer. Udeležilo se ga je precejšnje število članov, ki so bili zelo zadovoljni z novim načinom skupnih večerov.

V juniju je imel tudi dekliški krožek svoj večer o Devici Orleanski. Za poletno dobo so si članice nadele hvalevredno nalogo, da bodo nabirale darove za revne slovenske družine in skrbele za božičnico, kjer bodo obdarovani revni otročiči.

Fantje so poslušali predavanje 4. junija o življenju starih študentov. Skupni večer smo pa imeli za god sv. Cirila in Metoda. Sprožila se je lepa misel, da bi vvrstili v »Mladikin« program vsaj vsak mesec po eno predavanje apologetične vsebine. Veselo znamenje za razvoj društvenega življenja so tudi pogostni družabni izleti. 20 junija smo šli na Ravnico in se vsi prav dobro razpoloženi vrnili v Gorico. Nedeljo kasneje je bil pa izlet v Podsobotin. Take poletne izlete nameravam zdaj čim pogosteje upeljati. Marsikaka dobra misel se sproži na takih skupnih pohodih. Na ta način si pridobivamo tudi novih društvenih članov. V juniju se jih je priglasilo spet šest novih.

Naš orkester že prav dobro svira. Godci se udeležujejo vaj prav z vnemo. Tudi »Godbeni krožek« bomo z združenimi moč-

mi spet poživeli, da se bodo spet naši bobni in trobente slišale pri naših prireditvah. Imeli smo sicer nekaj majhnih nespo-razumljenj, pa smo jih z malo dobre volje poravnali.

Pevski zbor se zdaj z vso vnemo pripravlja za koncert za 25. t. m. Odborniki pravijo, da bomo ponesli našo pesem tudi po deželi, če bodo naši prijatelji odnot s tem zadovoljni.

V prihodnje upa odbor, da bo društveno življenje še bolj podnetil, ker fantje in dekleta se vedno bolj oprijemljejo društva.

Bukovo. Dne 13. junija je naše društvo zopet javno nastopilo. Uprizorili smo igro »Mlinar in njegova hči«. Igralci so igrali prav dobro. Nastopil je tudi pevski zbor pod vodstvom g. J. Obida. Na programu sta bili tudi dve deklamaciji. Cela prireditev je prav zadovoljivo potekla. Naše delovanje pa se ni omejilo le na to javno prireditev, temveč se pridno zbiramo v društvenih prostorih, kjer imamo redne pevske vaje in društvene večere. V naših članih je veliko veselje za kulturno snovanje. Naj bi tako tudi ostalo. Obenem se zahvaljujemo vsem okoliškimi društvom za sijajni obisk!

Kamnje. Dragi »Čolnič«! Tudi iz Kamenj mora priti poročilo! Imamo društvo, sicer je malo članov, a vendar ti držimo. Na pustno nedeljo smo imeli zasebno prireditev s petjem, deklamacijo in šaljivim prizorom »Ne kliči vraga!« Za Velikonoč smo nastopili s težko latinsko mašo, ki smo jo dosti dobro rezali. Škoda, da nas je naš pevodja zapustil. Upamo, da samo začasno! Za prvo nedeljo v avgustu se pripravljamo na igro »Lovski tat«. Vsem bratskim društvom pošiljamo pozdrav!

Vipava. Naše delo je tiho, pa tembolj vztrajno vkljub raznim neprilikam. V društvu delujeta fantovski in dekliški telovadni odsek, dekliški krožek in dramski odsek. Najbolj pogrešamo v našem društvu pevodja. Redno vsak teden imamo društvene večere. Zlasti Dekliški krožek pridno napreduje. Pred 14 dnevi je predaval v krožku g. Sardoč, za kar smo mu zelo hvaležni. Z vztrajnim, neumornim delom hočemo ohraniti naše društvo živahno.

Fojana. V nedeljo 11. julija je priredilo naše prosvetno društvo lepo veselico s petjem in igro »Miklova Zala«. Udeležencev je bilo vkljub nevšečnemu vremenu zelo veliko, kar je znamenje, da prosvetna misel v Brdih živi. Pevski zbor iz Fojane je vodil g. zborovodja Simoniti. Glasovi so dobri, le izgovarjava je bila pomanjkljiva. Zdi se nam, da se je zbor lotil pretežkih pesmi. Pevski zbor iz Neblega je precej močan, vendar premalo izšolan. Kaže pa, da se z rednimi vajami razvija v izvežban zbor, ki bo kos tudi težjim pesmim. Igra »Miklova Zala« zahteva dvorane, ker ima polno prizorov, kjer je nujno potrebna sprememba luči in pozorišča. V tem je bila vprizoritev kajpada pomanjkljiva. Kar se pa tiče nastopov, moramo igralce le pohvaliti. Vloga Almire je bila v zelo srečnih rokah. Tudi ostali igralci so nastopali sicer prvič, vendar dovolj sigurno. Med odmori je sviral »Godbeni krožek« iz Gorice. Cela prirediteljska dela čast vrlim Fojancem. Le škoda, da nimajo dvorane in da morajo računati z mnogimi velikimi zaprekami. In ravno zato je njihova vztrajnost v resnici hvalevredna!

Fantje-vojaki pišejo »Čolniču«:

Po dolgem obotavljanju sklenili smo tudi mi oglasiti se v priljubljenem »N. Čolniču«. Slovenskih fantov nas je tukaj malo. Razdeljeni smo po vseh concih in krajih: v bateriji, mehanični in mizarski delavnici, pisarni itd. in le redkokedaj se zberemo vsi skupaj. — Pričakovali smo, da nam pride pomagat tudi nekaj naših fantov letnika 906 spravljat panjoke in paštošuto s tega sveta, pa smo se zelo zmotili. K celemu polku ni dodeljen niti eden Slovenec. Kaj je vzrok temu, ne vemo.

Vojaškemu življenju smo se precej privadili, pa kaj bi se ne: 13 dolgih mesecev je minulo odkar smo zapustili naše domove in odkar so nam dali puško v roke. V tej dobi smo prestali marsikatero trdo in grenko preizkušnjo, ki pa bo več kot enemu izmed nas koristila tudi v bodoče.

Pravijo, da bodo čez štiri mesece začeli odpuščati naš letnik. Gotovega ni še nič. Naj bo, kakor hoče; daleč ni tisti dan, ko se povrnemo zdravi in veseli, a ne poturice; še vedno isti kot smo odšli in morda še bolj odločeni braniti pravice naše materinščine, ki je ne bomo nikjer in nikoli zatajili.

Najlepše pozdrave staršem, bratom, sestram, sorodnikom, znancem, posebno pa našim dekletom pošiljajo fantje 2. polka gorskih topničarjev. — Darko Šuligoj - Gorica; Bajec Ferdinand - Trst; Vedam Franc - Ukve; Flego Benjamin - Istra; Košanc Stanislav, Kjurman Stanislav, Gregorič Rafael - Dekani; Boškin Anton - Topolovec.

Listnica uredništva.

V poletju prirejajo društva širom dežele svoje predstave, ki jih z več ali manj neslano hvalo priobčujejo v »Straži«. Nimamo ničesar proti temu, da se v naših političnih listih, vabi ljudstvo k prireditvam. To je v redu! Ni pa v redu, da se o izvršenih prireditvah na dolgo in široko širokousti po dnevnikih. Za kaj ne pošiljajo društva poročil v »Naš čolnič«, ki je edini nele upravičen, temveč tudi primeren za kritike? Odslej naj društva nikar ne razkodikakajo vsakega nastopa v časopisju, temveč naj pošljejo istinito poročilo v »Čolnič«.

Ugankarjem.

V tej številki ne priobčimo nobene uganke. Zakaj? — Enostavno radi tega, ker ni nihče rešil ugank v 5. in 6. številki. In zakaj? — Tega pa ne vemo, ker nam na vprašanje še ni nihče odgovoril. Za enkrat pomagamo rešiti uganko v 5. številki »Čolniča«. Glasi se: O da bi ti mladika mila, nevihto tudi utolažila, ki burno hruje med ljudmi! — Uganka v 6. številki naj bo še odprta!